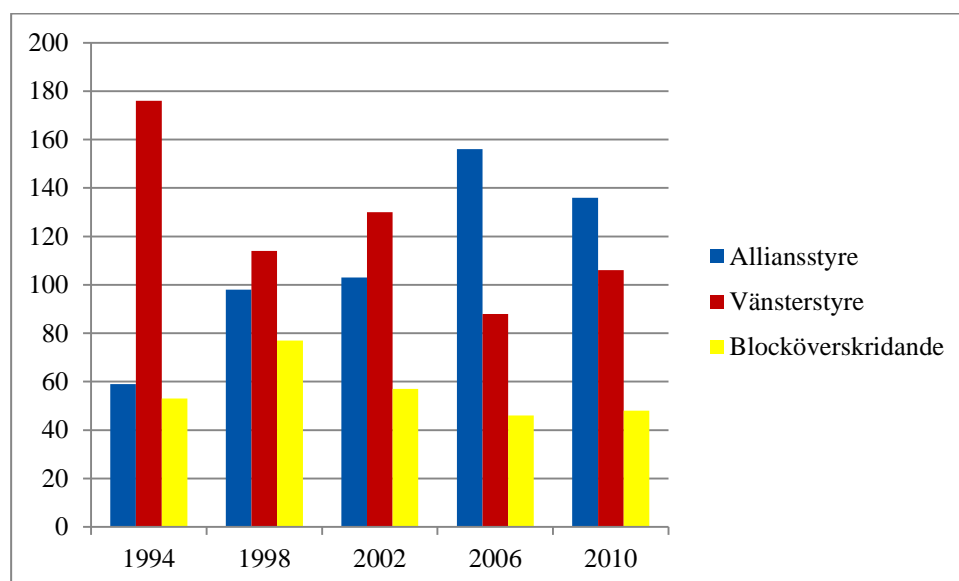

Inledning

Sveriges Kommuner och Landsting har tagit fram en sammanställning med information om vilka som styr kommuner, landsting och regioner de senaste 20 åren. Statistiken visar bland annat vilket politiskt block, vilka partier och vilken ordförande som styr. Materialet presenteras i samband med Sveriges Kommuner och Landstings demokratidag 2014 och går att ladda ner som ett Exceldokument på www.skl.se/val. Det har sammanställts av tidigare insamlat material som skickats ut för kvalitetsgranskning till alla kommuner, landsting och regioner. Förutom sammanställningen presenteras här en kortfattad analys med diagram och kartor över några intressanta iakttagelser.

Politiskt styre i kommuner

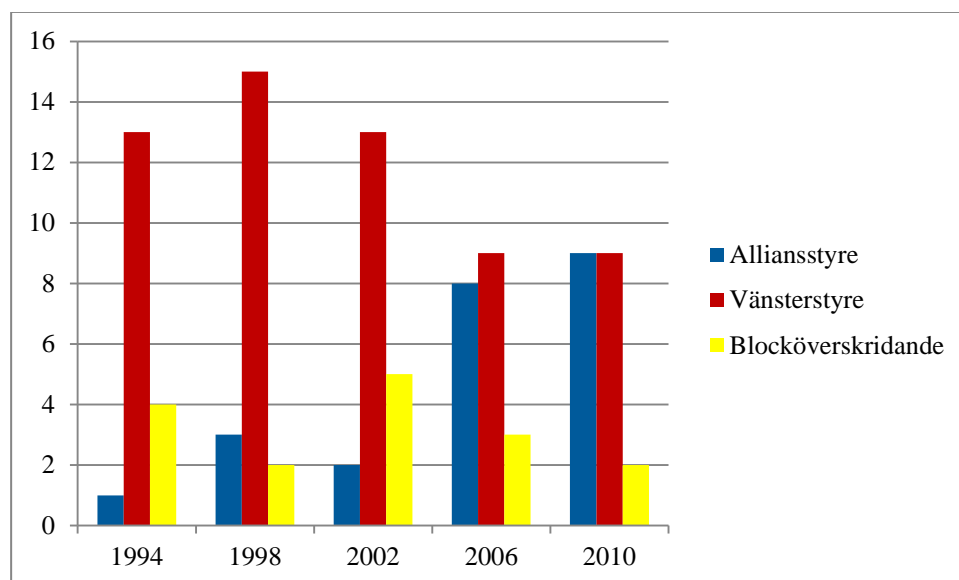
Det har varit stora variationer i majoritetsförhållandena i kommunerna de senaste 20 åren. Som framgår av diagrammet nedan har Socialdemokraterna och/eller Vänsterpartiet varit starkast mellan 1994-1998 då de styrde i 176 kommuner. Alliansen hade flest styren, 156 st., mellan 2006 och 2010.¹

¹ Med ett Alliansstyre avses ett styre där ett eller flera av de fyra borgerliga riksdagspartierna ingår, men inte S eller V. Med ett vänsterstyre avses ett styre där S och/eller V ingår men inget av de fyra borgerliga riksdagspartierna. Med ett blocköverskridande styre avses ett styre där minst ett borgerligt och S och V ingår. Miljöpartiet kan ingå i såväl borgerligt, vänster- eller blocköverskridande styre. Samma sak gäller för lokala partier.

Politiskt styre i landsting och regioner

Efter 2010 års val är det lika många landsting och regioner som har Allians- respektive vänsterstyre. Sammantaget har dock Socialdemokraterna och Vänsterpartiet styrt i flest landsting och regioner de senaste 20 åren, minst nio stycken. Mellan 1994 och 2006 styrde de borgerliga partierna bara i ett fåtal landsting och regioner.²

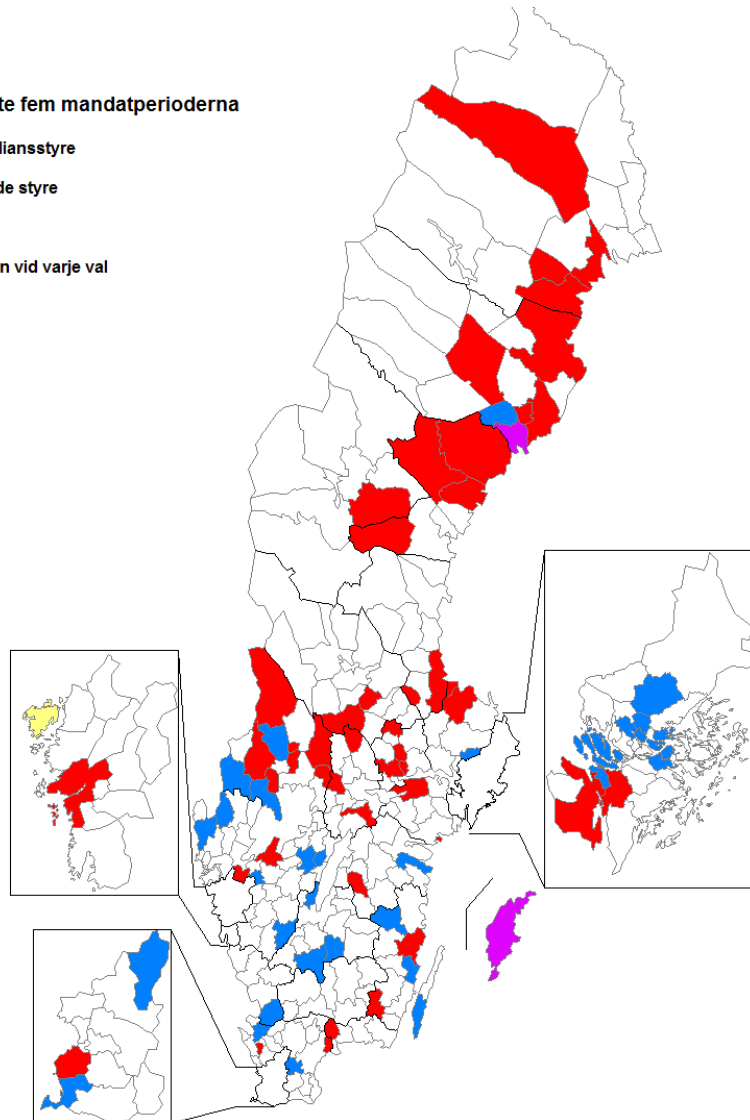
Höger, vänster eller blocköverskridande

I 79 kommuner har det varit samma politiska sida som styrt sedan 1994. I 32 kommuner har de borgerliga partierna styrt och i 47 kommuner har Socialdemokraterna och/eller Vänsterpartiet styrt (Miljöpartiet kan stödja såväl höger- som vänsterstyre i denna sammanställning). En kommun, Töreboda, har haft blocköverskridande majoritet sedan 1994. I övriga 210 kommuner har det varit olika styren under de senaste fem mandatperioderna. I vissa kommuner har samma sida styrt i alla mandatperioder utom en medan det i andra kommuner har skiftat betydligt oftare. Två kommuner, Gotland och Nordmaling, har bytt från vänster- till högerstyre vid varje val de senaste fem mandatperioderna.

² I tabellen redovisas inte 1994 års uppgifter för de landsting som bildade Region Skåne och Västra Götalandsregionen.

Politiskt styre de senaste fem mandatperioderna

- Alltid borgerligt styre, alliansstyre
- Alltid blocköverskridande styre
- Alltid vänsterstyre
- Alltid bytt mellan blocken vid varje val

Starka fästen

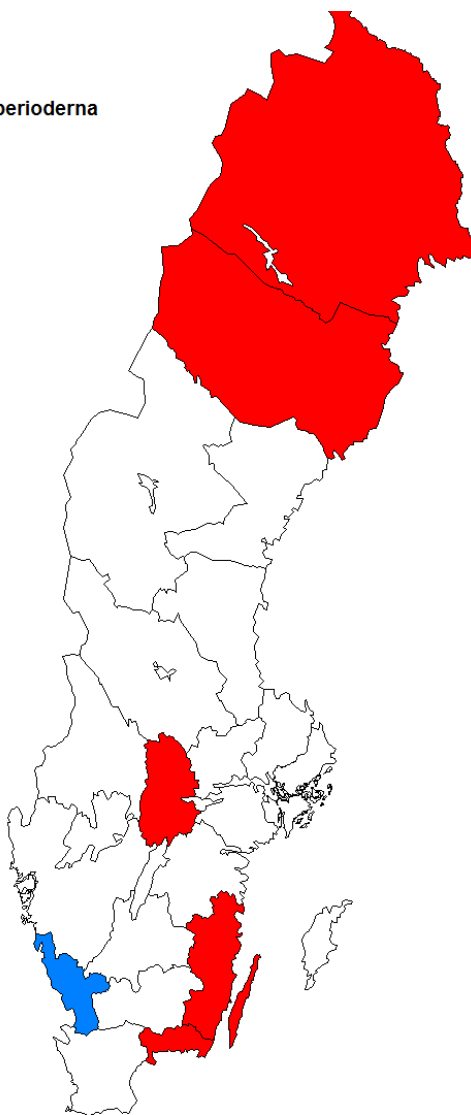
I en handfull kommuner har ett ensamt parti styrt sedan 1994. I Vellinge har Moderaterna styrt under hela den kartlagda perioden och i Bromölla, Forshaga, Piteå, Skellefteå, Surahammar och Örnsköldsvik har Socialdemokraterna ensamt styrt sedan 1994.

Höger eller vänster i landsting och regioner

I sex landsting har samma sida styrt sedan 1994 (Miljöpartiet kan stödja såväl höger- som vänsterstyre i denna sammanställning). Landstingen i Blekinge, Kalmar, Norrbotten, Västerbotten och Örebro län har styrts av Socialdemokraterna och Vänsterpartiet och Halland har styrts av borgerliga partier de senaste fem mandatperioderna.

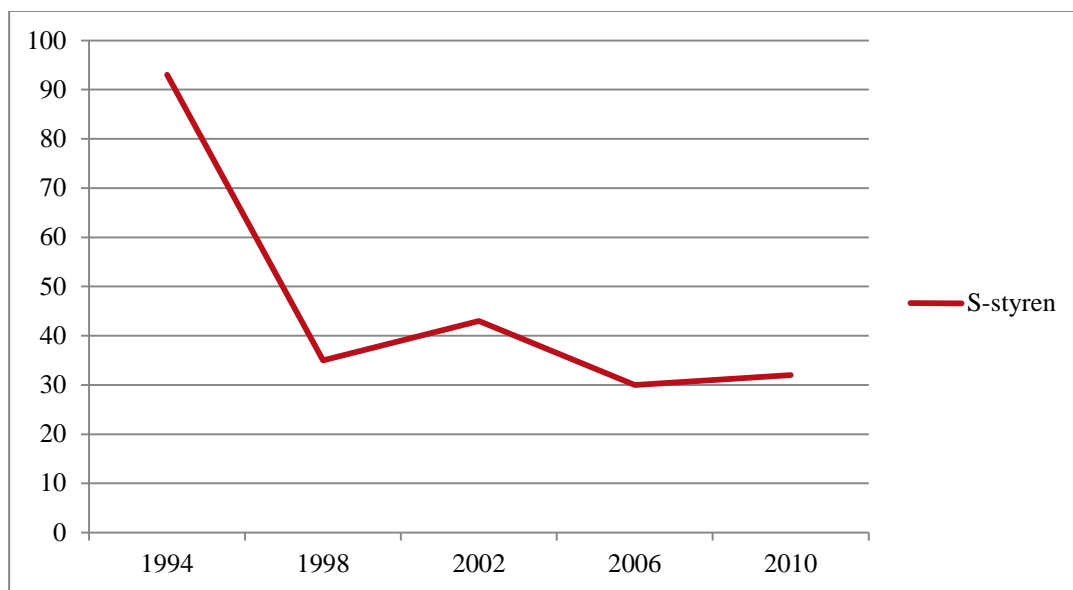
Politiskt styre de senaste fem mandatperioderna

- Alltid borgerligt styre, alliansstyre
- Alltid vänsterstyre

Ett parti styr

Efter valet 1994 styrde Socialdemokraterna som ensamt parti i nästan en tredjedel av kommunerna. Sedan dess har antalet kommuner där Socialdemokraterna styr själva halverats. Moderaterna styrde ensamma i tre kommuner efter valen 1994, 1998 och 2010 och i en kommun efter valen 2004 och 2006. Vänsterpartiet styrde som enda parti i Norberg efter valen 1994 och 1998 och i Fagersta efter valen 2006 och 2010.

I landstingen styrde Socialdemokraterna som enda parti åtta landsting efter valet 1994 och därefter i ett landsting fram till valet 2010.

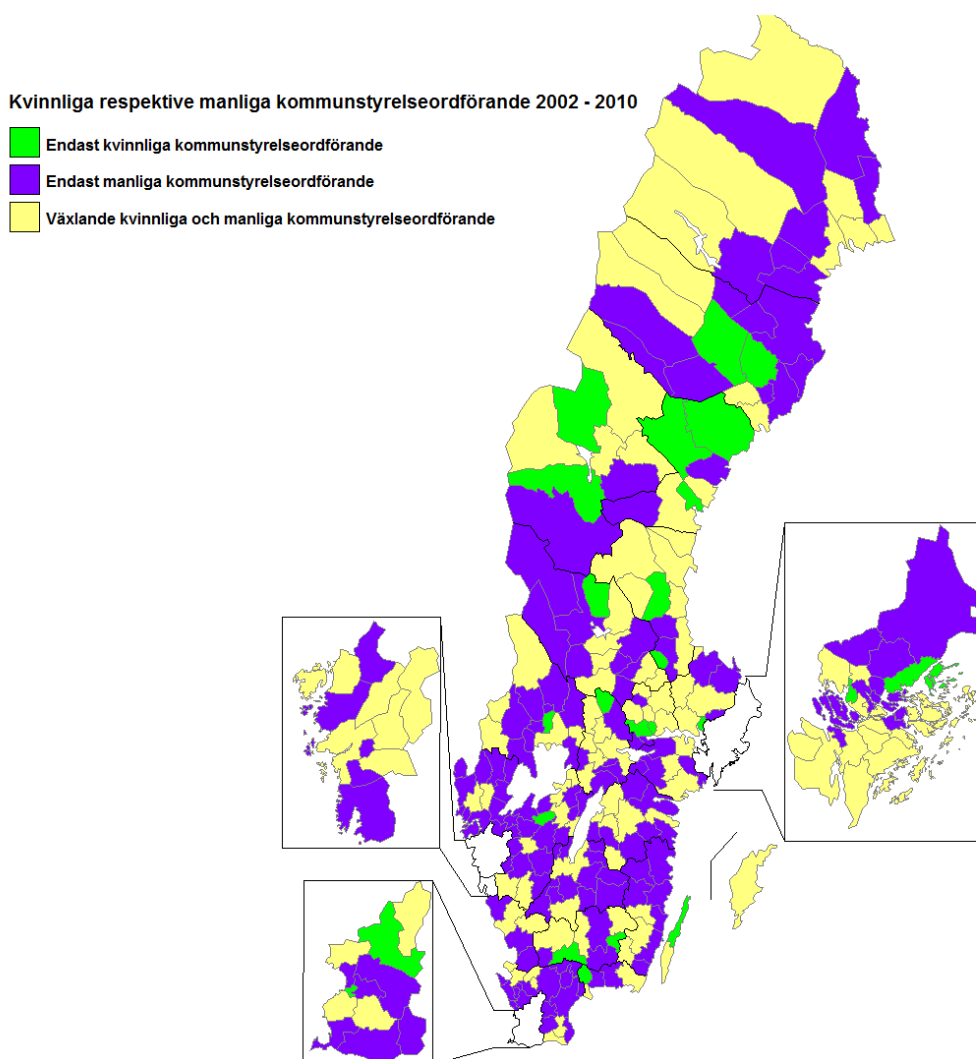
Många styr tillsammans

Andelen kommuner där fler än fyra partier styr tillsammans ökade kraftigt efter valet 1998. Från 13 kommuner 1994 till 42 kommuner 1998. Sedan dess har antalet kommuner som har haft fem eller fler partier som styr tillsammans legat på ungefär samma nivå 40-50 stycken. Tre kommuner har haft fem eller sex partier som styr tillsammans fyra mandatperioder i rad. Det är Mörbylånga, Rättvik och Österåker. Den vanligaste koalitionen är Alliansen tillsammans med Miljöpartiet, SPI, Sjukvårdspartiet eller ett lokalt parti.

Antalet landsting som styrs av minst fem partier ökat från ett 1994 till sex 2010.

Manlig dominans bland ordföranden

I samband med valen 2006 och 2010 slutade omkring hälften av ordförandena i landets kommunstyrelser³. Några hade varit ordföranden i kommunstyrelsen tidigare men de flesta var nya på posten. I hälften av fallen skedde bytet av ordförande i samband med ett maktskifte i kommunen. Ungefär 60 kommuner har haft samma ordförande under perioden 2002-2014. Ser man på könsfördelningen så har 24 kommuner endast haft kvinnor på ordförandeposten sedan 2002 medan 154 kommuner endast har haft män som ordförande under samma period.

Även i landstingen dominerar män på ordförandeposterna. De två senaste mandatperioderna (det finns endast uppgifter för 2006 och 2010) har elva landsting endast haft manliga ordförande, fyra endast kvinnliga och fem växlande manlig/kvinnlig ordförande.

³ SKL har endast uppgifter om kommunstyrelsen ordförande i samtliga kommuner efter valen 2002, 2006 och 2010 samt i landstingsstyrelsens ordförande efter valen 2006 och 2010.